

До спеціалізованої вченої ради ДФ 35.051.070
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000)

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію Вольського Олега Івановича

**«Місцеве самоврядування в умовах децентралізації влади: порівняльний
аналіз на прикладі Республіки Польща та України»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю
052 – «Політологія»**

Актуальність дослідження. Реформа місцевого самоврядування й територіальної організації влади на засадах децентралізації, яка була спрямована на створення сучасної системи місцевого самоврядування в Україні виявилась найбільш результативною і найефективнішою із проголошених стратегічних реформ. Як наслідок, можна стверджувати, що функціонування інституту місцевого самоврядування до реформи мало значні обмеження, тоді як децентралізація змінює «правила гри» а відтак з'являються нові форми і методи урядування, змінюється політичний й управлінський процес в Україні. Завершення процесу децентралізації в умовах проведення адміністративно-територіальної реформи в Україні набуває особливої актуальності у контексті його практичного втілення в повсякденну практику. Сучасна ситуацію в країні показала, що децентралізовані системи є більш стійкими ніж вертикальні ієрархічні, тому територіальні громади стають цілком самодостатніми та планують свій розвиток виходячи з власних ресурсів. З огляду на це досліджувана тема дисертації аспірантом Вольським О. є досить необхідною та актуальною на даний час, тому обґрунтованість вибору теми даного дослідження не викликає сумнівів, а здійснений аспірантом науковий пошук є вчасним та необхідним на сучасному етапі функціонування інституту місцевого самоврядування в Україні.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що Вольський О. чітко структуровав й систематизовав еволюцію, параметри і наслідки становлення та розвитку системи й органів місцевого самоврядування і локального

політичного процесу в умовах спочатку централізації, а згодом децентралізації влади у Польщі та Україні. Також ним *вперше* в українській науці встановлено, що чим більш успішною, демократизованою та євроінтегрованою є та чи інша країна або частина світу, тим більш розвиненою та запозичуваною у ній є теорія і практика місцевого самоврядування у контексті децентралізації влади, чим забезпечується географічне і геополітичне (але поступово послаблюване й вирівнювальне) переважання умовних «Заходу» над «Сходом» (зокрема Західної Європи над Центрально-Східною і Східною та Центрально-Східної Європи над Східною). Саме тому аргументовано, що місцеве самоврядування та децентралізація влади – це фільтри локальних інтересів, мобілізатори й промоутери інституційних, соціально-економічних і демократичних реформ та цінностей.

Характеристика основних положень роботи. Аналізуючи текст дисертаційного дослідження, можна зробити висновок, що автор провів комплексне, системне дослідження в результаті якого було: розглянуто історіографічні передумови і стан дослідження тематики місцевого самоврядування в умовах децентралізації влади у Республіці Польща й Україні, розглянуто та систематизовано теоретико-методологічні засади й особливості дослідження місцевого самоврядування та децентралізації влади у політичній науці.

Дисертант здійснив аналіз становлення інституту місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади в Україні, де автором виокремлено чотири етапи його реформування та розвитку у період 1990–2021 рр. В рамках кожного етапу розглянуто нормативно-правову базу формування органів місцевого самоврядування і виділено особливості проведення місцевих виборів. Розкриттю позитивні сторони процесу децентралізації та проаналізовані ризики, які супроводжуватимуть процеси децентралізації на місцях.

В Республіці Польща реформа інституту місцевого самоврядування в контексті децентралізації відбувалась значно швидше і мала свої етапи та особливості проведення, тому вона була прикладом для України та мала значний вплив на проведення реформи децентралізації в ній. А також досвід Польщі дав можливість проаналізувати та врахувати як позитивні так і негативні наслідки різних етапів реформи децентралізації. Власне все це дуже добре та вдало описано та проаналізовано в даному дисертаційному дослідженні.

У науковому дослідженні достатньо чітко сформульовані мета і завдання. Не викликають заперечень означення *предмету* (еволюція, чинники, параметри, функції, відповідальність і ресурси органів та систем місцевого самоврядування в умовах спочатку централізації влади, але згодом різних ефектів і типів децентралізації влади у контексті демократизації та євроінтеграції Республіки Польща й України) та *об'єкту* дослідження (місцева політика і суспільно-політичне життя у рамках адміністративно-територіального устрою, демократизації, євроінтеграції і впливу національного рівня політики й урядування в Республіці Польща та Україні). Визначення наукової новизни за їх повнотою і формулюванням підтверджує оригінальність наукової роботи.

Ступінь *обґрунтованості наукових положень*, висновків і рекомендацій роботи, викладених і сформульованих у дисертації, є переконливими. Це зумовлено вдалим і чітким визначенням автором мети і завдань, окресленням об'єкта і предмета дослідження, а також використанням апробованих часом як загальнонаукових або специфічних та емпіричних методів політичної науки чи загалом соціальних та поведінкових наук.. ґрунтується на використанні широкої джерельної бази, науковій літературі вітчизняних і зарубіжних авторів, що стосується проблематики дисертації. У роботі використано понад 798 джерел, більша частина якої це матеріал іноземних дослідників, використання яких сприяло успішному вирішенню поставлених завдань.

Дисертація складається зі вступу, чотирьох розділів, які в свою чергу поділені на підрозділи, висновків, списку використаних джерел й додатків. Структура і зміст роботи засвідчують послідовність викладення матеріалу де не порушений зв'язок між структурними частинам, кожний із яких є логічним продовженням попереднього. Кожний із розділів супроводжується ґрунтовними висновками. Автором дотримано наукового стилю викладення матеріалу, який не перенавантажений занадто складними конструкціями.

Висновки до дисертаційної роботи є достатньо повними, виваженими й аргументованими.

Академічна доброчесність. У тексті дисертації та наукових статтях Вольського О. ознак фальсифікації чи академічного плагіату не виявлено. Дослідження містить посилання на джерела та літературу. Вимоги щодо академічної доброчесності дисертантом дотримано.

Висновок. Проаналізована дисертація Вольського О. І. «Місцеве самоврядування в умовах децентралізації влади: порівняльний аналіз на прикладі Республіки Польща та України» є оригінальним та цілісним дослідженням, виконана на актуальну тему, є цілком завершеною, самостійною, завершеною роботою на правах рукопису, яку виконано на актуальну тему з використанням наукових методів дослідження. Робота характеризується чіткістю змісту, містить науково обґрунтовані науково-теоретичні результати, які мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, свідчать про особистий внесок здобувачки та достатньо повно представлені у наукових працях.

Дисертація відповідає спеціальності 052 Політологія, вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 (з наступними змінами), та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор, Вольський Олег Іванович, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 Політологія .

Рецензент:

**кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політології
Львівського національного
університету імені Івана Франка**

Була С. П.